

EUROPA

Apàtrides per oposar-se al dictador bielorús

Activistes a Catalunya, amenaçades de perdre la nacionalitat per les noves lleis de Lukaixenko

Reportatge

CRISTINA MAS
BARCELONA

Oposar-se a l'últim dictador d'Europa es paga car. El règim d'Aleksandr Lukaixenko, que va ofegar les protestes democràtiques de l'agost del 2020 amb el suport decisiu de Vladímir Putin, ara ataca la diàspora. Les dones i homes bielorussos que l'han denunciat a fora de les fronteres del país s'arrisquen a perdre la nacionalitat i quedar com a apàtrides. És el cas de l'Alena, l'Anna i la Margarita, de l'Associació Razam de Bielorussos a Catalunya.

"Totes les nostres denúncies sempre han estat públiques, les hem difós a les xarxes socials", recorda Alena Turava, guia turística de 48 anys i presidenta de l'associació: les seves companyes -la majoria dones- no van dubtar ni un minut quan van veure desenes de milers de persones als carrers de Minsk denunciant el frau electoral massiu de fa dos estius: Lukaixenko, després de 26 anys al poder, s'havia proclamat guanyador de les eleccions amb un resultat oficial de més del 80% dels vots que ningú es creia. Com que no té la nacionalitat espanyola i no la podrà obtenir fins d'aquí dos anys, si els tribunals bielorussos la condemnen es quedarà sense passaport, i pot tenir problemes per renovar la seva tarjeta de residència.

Els familiars de Turava a Bielorússia han estat interrogats pel tot-poderós KGB-Bielorússia, que es va independitzar de l'antiga URSS el 1991, ni tan sols es va molestar a canviar el nom dels temuts serveis secrets del Kremlin-. Els van preguntar per les seves activitats a Barcelona. Entre moltes altres coses, es van manifestar davant el consolat

Alena Turava, Ana Mikalixik i Margarita Yarmats, opositores a Lukaixenko a Catalunya, mostren els passaports bielorussos que ara poden perdre. PAU DE LA CALLE

bielorús a la rambla de Catalunya fins que el cònsol honorari va plagar. La diàspora també s'ha mobilitzat contra la invasió d'Ucraïna i tem que Putin es cobri els favors presats a Lukaixenko arrossegant el seu país a una guerra que "a Bielorússia ningú vol", assegura l'activista.

Acusats d'"extremisme"

El règim de Lukaixenko reprimeix sistemàticament tota forma de dissidència i segons els organismes de drets humans hi ha uns 1.500 presoners polítics al país. Ara li toca el torn a l'oposició a fora. El 21 de desembre el Parlament bielorús va aprovar canvis a la llei de ciutadania perquè els dissidents que viuen fora i que hagin estat condemnats per "participació en una organització

Afectades Sense passaport no podran viatjar ni renovar el permís de residència

extremista" o per "danyar greument els interessos de Bielorússia", entre molts altres delictes, els puguin retirar la nacionalitat. Contra el que preveu el dret internacional i la mateixa Constitució del país, aquesta condemna s'aplica també als que no tenen una segona nacionalitat, de manera que a la pràctica es converteixen en apàtrides. Al'estiu s'havia modificat una altra llei per permetre jutjar la gent a l'exili en absència, mitjançant un "procediment especial".

La de Bielorússia no és la primera dictadura que castiga els opositors a l'exili deixant-los sense nacionalitat. El règim de Franco va fer el mateix amb els republicans que els nazis havien detingut i empresonat en camps de concentració. Un tri-

bunal de Minsk va sentenciar en absència dilluns passat a 12 anys de presó l'exnadora olímpica Aliaksandra Herasimenia i l'activista Aleksandr Opeikin per haver fundat el 2020 el Fons Bielorús de Solidaritat Esportiva, una organització que ajuda els atletes del país perseguits pel règim. Fins a 14 persones més tenen procediments especials oberts, entre les quals membres del grup opositor Consell de Coordinació o els defensors dels drets humans del grup Viasna (que ha estat guardonat amb el Nobel de la pau).

Dos anys pel passaport espanyol

Les opositores bielorusses fa dues dècades que viuen i treballen a Catalunya i aquí han nascut els seus fills o nets, però elles mai s'havien plantejat sol·licitar la nacionalitat espanyola. "Tenia el permís de residència i mai l'havia necessitada, però quan vaig veure com actuava el règim la vaig sol·licitar al juny. Ja he fet l'examen, però ens diuen que els tràmits s'allarguen dos anys", explica Margarita Yarmats. A la seva galeria d'art va fer exhibir una exposició titulada La revolució de Bielorússia té rostre de dona. "A Bielorússia vas a la presó només per haver rebut un missatge de Telegram crític", recorda.

L'Ana Mikalixik és una administrativa de 44 anys que en fa 19 que viu a Catalunya. "El meu passaport caducarà el desembre de l'any que ve i evidentment no puc tornar a Bielorússia a renovar-lo perquè no vull acabar a la presó", explica. Recorda que quan l'any passat un opositor bielorús va aparèixer penjat a Polònia, ella va dir al seu marit: "Si un dia desaparec, busca'm al bosc, no tinc cap altre enemic que el règim de Lukaixenko". Però l'Ana no perd l'esperança: diu que "quan" caigui el règim i tinguin democràcia recuperarà la nacionalitat. —

A CATALUNYA HI HA DUES TRADICIONS

AQUESTES FESTES TRIA TEATRE i regala emocions

EL CAGANER I ANAR AL TEATRE

WWW.TRIATEATRE.CAT

TTTTT ADETCA
TT Empreses
TT de Teatre
TT de Catalunya

Amb el suport de:
Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Ajuntament de Barcelona